

ISBIH
Institut za standardizaciju
Bosne i Hercegovine

ISSN 2712-0449

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ 2 0 2 2

Godišnji izvještaj 2022

Izdavač:
Institut za standardizaciju
Bosne i Hercegovine - ISBIH

Sjedište:
Trg Ilidžanske brigade 2B
71123 Istočno Sarajevo
Tel: +387 (0) 57 310 560
Fax: + 387 (0) 57 310 575
E-mail: stand@isbih.gov.ba

Glavni urednik:
Aleksandar Cincar

Uređivački odbor:
Borislav Kraljević
Goran Tešanović
Dejana Bogdanović
Miljan Savić
Biljana Maletić

Istočno Sarajevo, jun 2023.

Uvodna riječ

Poštovane čitateljke i čitaoci,

Pred vama je Godišnji izvještaj Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine za 2022. godinu koji je pripremljen sa ciljem informisanja naših saradnika i cjelokupne bosanskohercegovačke javnosti o našem radu, ostvarenim rezultatima i pravcima razvoja.

Zahvaljujući aktivnom angažmanu članova stručnih tijela Instituta, nastavljen je trend povećanja broja preuzetih bosanskohercegovačkih standarda. Ukupno je objavljeno 2439 novih standarda, amandmana i drugih standardizacijskih dokumenata. Objavljen je jedan izvorni BAS standard i jedan izvorni standardizacijski dokument (NA) u oblasti građevinarstva koji su posebno bitni u smislu specifičnih klimatskih i geografskih uslova, različitih nivoa sigurnosti i utvrđenih praksi.

Formiran je novi tehnički komitet BAS/TC 66 – *Referentni materijali* koji će pratiti rad tehničkog komiteta ISO/TC 334 – Reference materials. Priznanje koje će ISO/REMCO vodiči dobiti kada postanu standardi takođe će naglasiti važnost referentnih materijala u oblasti uspostavljanja metrološke sljedivosti za hemijska, kao i biološka mjerenja i druga polja ispitivanja.

Evropski standardi su razvijeni kao podrška evropskim politikama, ali njihove prednosti, međutim, nadilaze to. Stvaraju transparentan okvir za konkurentnost, povećavaju sigurnost u građevinskoj industriji, čine da slobodno kretanje inženjerskih usluga postane praktična stvarnost. To i mnoge druge prednosti razlog su što smo u ovog godini imali niz aktivnosti u svrhu promocije istih. Održani su webinar i u saradnji sa Privrednim komorama gdje su, prvenstveno studentima tehničkih fakulteta ali i svim zainteresovanim stranama, date osnovne informacije u svrhu

podizanja svijesti o važnosti eurokodova kao i njihovoj praktičnoj primjeni kod nas. Objavlivanjem promotivnog videa o eurokodovima približili smo široj javnosti specifičnost svih eurokodova pojedinačno te istakli važnost istih.

Napretkom tehnologije ali i zbog pandemije uzrokovane virusom korona, prodaja putem interneta je preuzela primat. Promenila se svijest kupaca, kao i prodavaca. Online prodaja standarda i kod nas bilježi rast. Sve je više poslovnih partnera koji bi na brz i siguran način vršili poslovanje.

Omogućena je funkcija online čitanja standarda organizacijama civilnog društva gdje je studentima pružena mogućnost brzog i lakog pristupa i korištenja BAS standarda u edukativne i naučne svrhe.

U ovoj godini trudili smo se da Institut za standardizaciju Bosne i Hercegovine bude bliži

Vama. Kroz različite vidove promovisanja i održavanja sastanaka hibridnog oblika, u prostorijama Instituta, a po potrebama Tehničkih komiteta i u drugim mjestima, trudili smo se da budemo dostupni. Trudili smo se odgovoriti na potrebe standardizacije u strateškim oblastima. Zahvaljujući angažmanu svih članova kolektiva Instituta za standardizaciju BiH uspješno su realizovane aktivnosti i zadaci u 2022. godini.

I ovom prilikom, zahvalio bih se stručnjacima iz različitih oblasti standardizacije koji su u prethodnim godinama aktivno i posvećeno učestvovali i na taj način doprinijeli ostvarenju naših ciljeva. Zadaci koji predstoje su samo podstrek da u sljedećoj godini budemo još uspješniji.

Direktor ISBiH

Aleksandar Cincar

Sadržaj

1	Bosanskohercegovačka standardizacija	8
2	Najznačajnije aktivnosti Instituta u 2022. godini	9
2.1	Pripremanje, donošenje i objavljivanje bosanskohercegovačkih standarda	9
2.2	Bosanskohercegovački tehnički komiteti	9
2.2.1	Standardi i standardizacijski dokumenti usvojeni metodom prevoda i izvorni standardi i standardizacijski dokumenti	12
2.3	Direktive Novog pristupa	16
2.4	Prodaja standarda	23
2.4.1	Broj prodatih standarda	23
2.4.2	Najprodavaniji standardi	24
2.5	Rad Ex-komisije	27
2.6	Aktivnosti Informacione i notifikacione tačke ISBIH-a	28
3	Međunarodna i regionalna saradnja	29
3.1	Učešće u radu međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju	29
3.2	Učešće u radu ISO-ovih tehničkih komiteta	30
3.3	Obavještanja evropskih organizacija za standardizaciju o preuzetim evropskim standardima	30
3.4	Unos NDP-ova i dokumenata u JRC bazu za evrokodove	30
3.5	Generalne skupštine međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju	31
4	Promocija Instituta, standarda i standardizacije	32
4.1	BAS brojke, promotivni video i sporazum o saradnji	32
4.2	Seminari i vebinari	33
4.3	Izdavanje Glasnika	35
4.4	ISBIH Newsletter	35
4.5	Društvene mreže	35

1. Bosanskohercegovačka standardizacija

Planiranje i obavljanje zadataka u oblasti standardizacije u BiH provode

Savjet za standardizaciju i Institut za standardizaciju BiH.

Savjet za standardizaciju Bosne i Hercegovine je stručno savjetodavno tijelo za standardizaciju. Članovi Savjeta su istaknuti stručnjaci iz različitih oblasti iz oba entiteta. Imenuje ih Savjet ministara BiH na prijedlog direktora Instituta.

Institut za standardizaciju BiH kao samostalna državna upravna organizacija predstavlja državno, nacionalno tijelo za standardizaciju Bosne i Hercegovine odgovorno Savjetu ministara BiH.

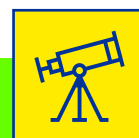
Misija Instituta

Voditi, održavati i kontinuirano poboljšavati nacionalni sistem standardizacije u BiH, zastupajući interese svih zainteresovanih strana, poštujući zahtjeve i preporuke evropskih i međunarodnih organizacija za standardizaciju.

Vizija Instituta

Biti međunarodno, regionalno i nacionalno prepoznatljiva institucija za standardizaciju koja će se svojim stručnim i profesionalnim radom punopravno uključiti u evropski i globalni posao standardizacije.

Ciljevi

U skladu s dokumentom "Strateški okvir za BiH", koji je usvojio Savjet ministara Bosne i Hercegovine, Institut za standardizaciju BiH realizacijom aktivnosti iz svoje nadležnosti doprinosi realizaciji sljedećih ciljeva:

1 Opšti cilj: Integrisani rast

2 Strateški cilj: Unaprijediti razvoj konkurentnog ekonomskog okruženja

3 Srednjoročni cilj: Unaprijediti sistem infrastrukture kvaliteta u skladu sa EU zakonodavstvom i dobrom praksom EU, omogućiti efikasniju regulaciju tržišta u svrhu osiguranja slobodnog kretanja roba i usluga i tržišne fer konkurencije

4 Specifični cilj: Unaprijediti proces pripremanja, donošenja i objavljivanja BAS standarda i ispuniti kriterijume za punopravno članstvo u evropskim organizacijama za standardizaciju (CEN i CENELEC)

2. Najznačajnije aktivnosti Instituta u 2022. godini

2.1 Pripremanje, donošenje i objavljivanje bosanskohercegovačkih standarda

Pregled međunarodnih, evropskih standardizacijskih dokumenata preuzetih u 2022. godini

Međunarodni standardi i amandmani: 494	Evropski standardi i amandmani: 1705	Ukupno standardi i amandmani: 2199
Drugi standardizacijski dokumenti: 93	Drugi standardizacijski dokumenti: 147	Drugi standardizacijski dokumenti: 240
UKUPNO: 587	UKUPNO: 1852	UKUPNO: 2439

Broj važećih BAS standarda u 2022. godini

Međunarodni standardi i amandmani: 10132	Evropski standardi i amandmani: 25425
Drugi standardizacijski dokumenti: 1652	Drugi standardizacijski dokumenti: 1924
UKUPNO: 11784	UKUPNO: 27376

Nacionalni standardi i amandmani drugih zemalja: 161	Izvorni BAS standardi i amandmani: 44	Ukupno standardi i amandmani: 35789
Drugi standardizacijski dokumenti: 0	Drugi standardizacijski dokumenti: 60	Drugi standardizacijski dokumenti: 3636
UKUPNO: 161	UKUPNO: 104	UKUPNO: 39425

NAPOMENA 1:

U toku 2022. godine usvojeno je 39 standarda i 2 standardizacijska dokumenta, metodom prevoda, te izrađen 1 izvorni standard i 1 izvorni standardizacijski dokument.

NAPOMENA 2: U proračun nisu uključene korekcije.

2.2 Bosanskohercegovački tehnički komiteti

Sektor: informaciona tehnologija i telekomunikacije

BAS/TC 1, Informaciona tehnologija
BAS/TC 5, Telekomunikacije
BAS/TC 65, VS3-Standardizacija iz oblasti telekomunikacija

Sektor: mašinstvo

BAS/TC 2, Zavarivanje i srodni postupci
BAS/TC 16, Mašinski elementi
BAS/TC 24, Ispitivanje bez razaranja
BAS/TC 31, Gas i gasna tehnika
BAS/TC 40, Mašine i alati
BAS/TC 41, Oprema pod pritiskom i kontejneri
BAS/TC 47, Uređaji i sistemi za grijanje i hlađenje
BAS/TC 53, Fluidi i sistemi fluida

Sektor: građevinarstvo

BAS/TC 9, Cement, gips, kreč i drugi anorganski vezivni materijali
BAS/TC 13, Zaštita od požara
BAS/TC 21, Beton i proizvodi od betona
BAS/TC 22, Cestogradnja
BAS/TC 36, Arhitektonske konstrukcije, tehnologija i organizacija građenja i fizike zgrade
BAS/TC 37, Bezbjednost građevina od požara
BAS/TC 58, Projektovanje građevinskih konstrukcija – Evrokod EN 1990, evrokodovi 1,7,8 i 9
BAS/TC 60, Vrata i prozori
BAS/TC 61, Projektovanje građevinskih konstrukcija – Evrokodovi 2,4 i 6
BAS/TC 62, Projektovanje građevinskih konstrukcija – Evrokodovi 3 i 5

Sektor: transport

BAS/TC 29, Sredstva i uređaji za dizanje i prenošenje tereta
BAS/TC 35, Drumska vozila
BAS/TC 46, Željeznice

Sektor: nemetalni materijali

BAS/TC 11, Nafta i naftni derivati
BAS/TC 42, Drvo i proizvodi od drveta
BAS/TC 48, Tekstil, koža, odjeća i obuća
BAS/TC 50, Ambalaža, plastika i guma

Sektor: zdravlje, medicina i laboratorijska oprema

BAS/TC 14, Lična zaštitna oprema
BAS/TC 25, Tehnologija zaštite zdravlja
BAS/TC 54, Bezbjednost igraćaka i proizvoda za djecu

Sektor: održivost i okolina

BAS/TC 7, Životna sredina

Sektor: elektrotehnika

BAS/TC 6, Oprema za eksplozivne atmosfere
BAS/TC 8, Koordinacija izolacije, visokonaponska ispitivanja i mjerni transformatori
BAS/TC 10, Oprema za mjerenje električne energije i upravljanje opterećenjem
BAS/TC 15, Elektromagnetna kompatibilnost
BAS/TC 18, Energetski transformatori, mjerni releji i zaštitna oprema
BAS/TC 19, Električne instalacije u zgradama
BAS/TC 30, Električni kablovi
BAS/TC 51, Automatika
BAS/TC 52, Upravljačka i sklopna postrojenja
BAS/TC 56, Konvencionalni i alternativni izvori električne energije
BAS/TC 57, Aparati u domaćinstvu i slični električni aparati
BAS/TC 64, VS2 - Elektrotehnička standardizacija

Sektor: hrana i poljoprivreda

BAS/TC 23, Ljekovito i aromatično bilje
BAS/TC 43, Hrana
BAS/TC 45 Poljoprivreda

Sektor: rude i metali

BAS/TC 4, Čelik, čelični proizvodi, obojeni metali i legure
BAS/TC 27, Rudarstvo

Sektor: hemikalije

BAS/TC 28, Eksplozivi za civilne namjene
BAS/TC 39, Zaštita materijala od korozije
BAS/TC 49, Hemijski inženjering, laboratorijska oprema i kozmetika

Sektor: upravljanje poslovanjem i inovacije

BAS/TC 3, Upravljanje kvalitetom i obezbjeđenje kvaliteta
BAS/TC 55, Društvena odgovornost

Sektor: bezbjednost, zaštita i rizik

BAS/TC 59, Društvena bezbjednost i zaštita

Sektor: ostalo

BAS/TC 17, Tehničko crtanje, simboli i jedinice
BAS/TC 38, Mjeriteljstvo i mjerenja
BAS/TC 44, Bibliotečko-informacijske nauke
BAS/TC 63, VS1-Opšta standardizacija
BAS/TC 66, Referentni materijali

Zaključno sa 31. 12. 2022. godine održano je 77 sjednica tehničkih komiteta i radnih grupa.

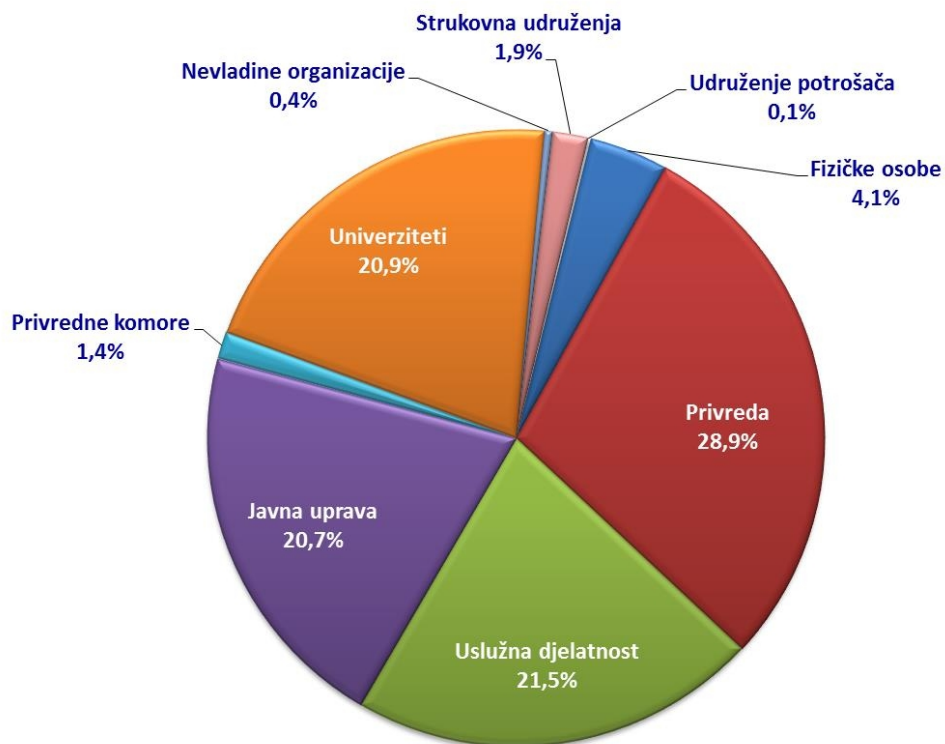
U rad tehničkih komiteta BAS/TC bilo je uključeno 696 lica koja predstavljaju 317 organizacija i 13 fizičkih lica koja učestvuju u standardizacijskom radu.

Mikro, mala i srednja preduzeća (MSP) u standardizacijskom radu BAS/TC-ova su učestvovala na sljedeći način:

- mikro i mala preduzeća – 94 organizacije (135 lica);
- srednja preduzeća – 65 organizacija (114 lica).

U 2022. godini, mikro, mala i srednja preduzeća bili su članovi 55 BAS/TC-ova.

Struktura zainteresiranih strana u radu Tehničkih komiteta

Struktura mikro, malih i srednjih preduzeća u radu Tehničkih komiteta - interesne grupe "Privreda" i "Uslužna djelatnost"

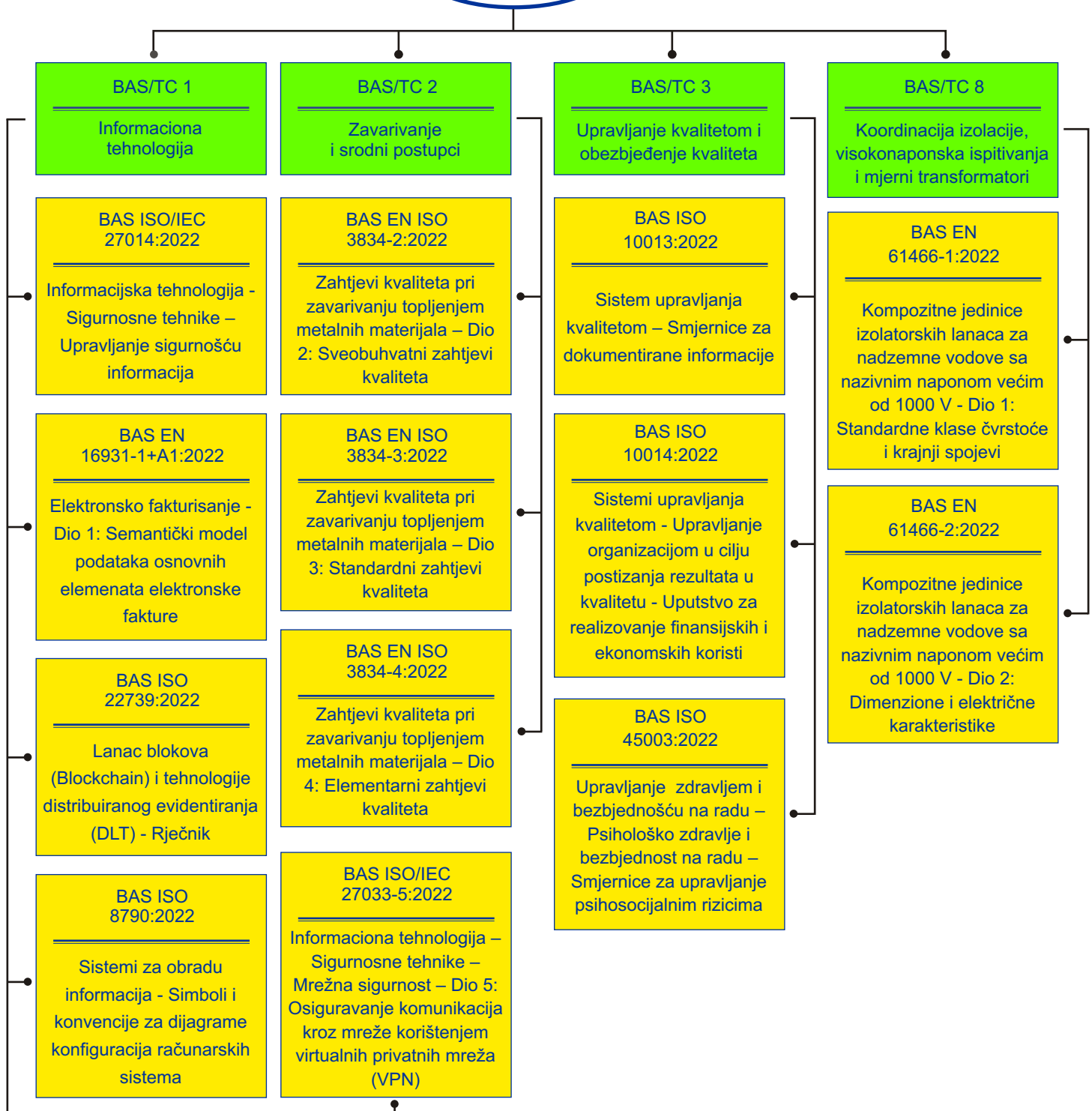

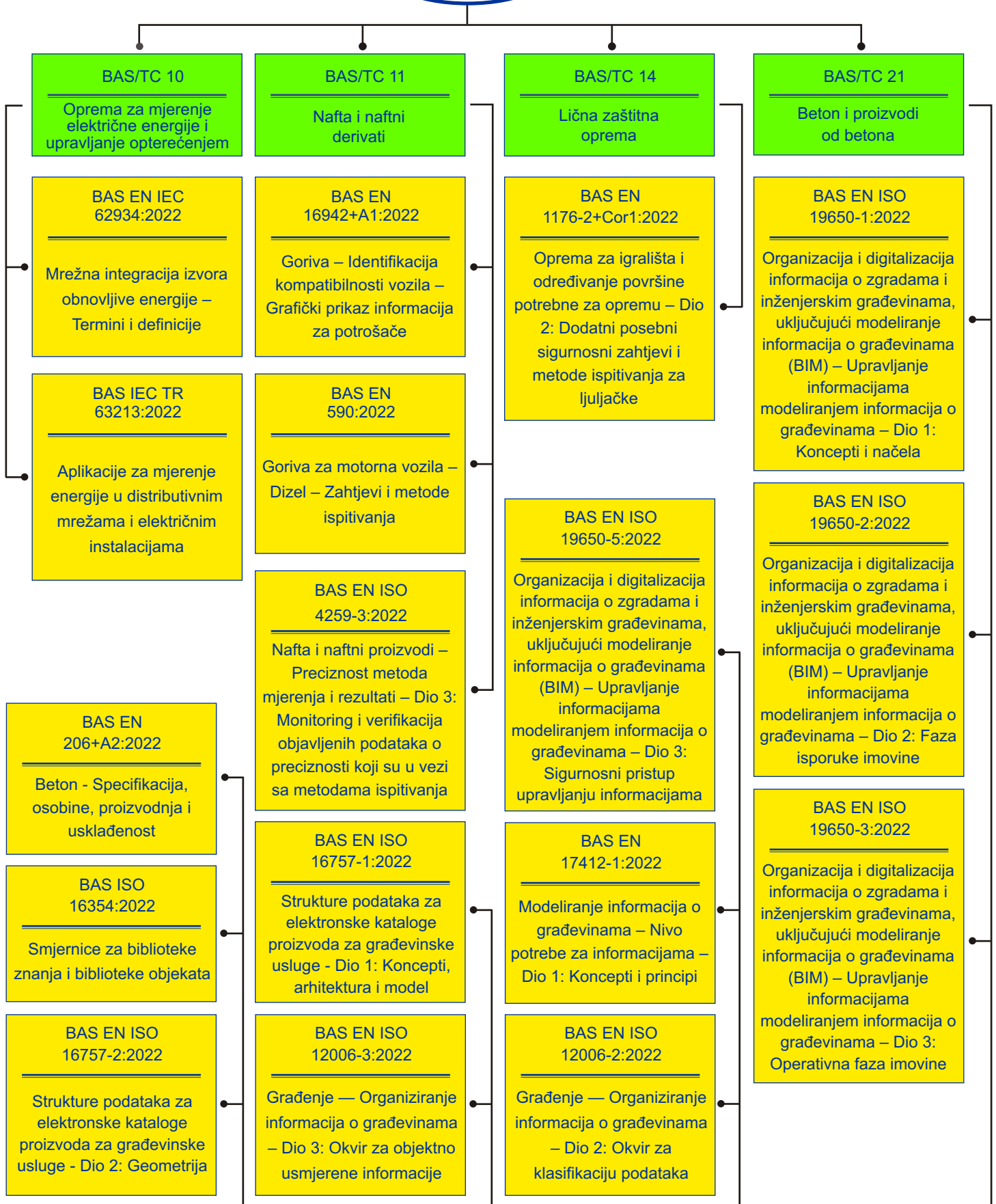
2.2.1 Standardi i standardizacijski dokumenti usvojeni metodom prevoda i izvorni standardi i standardizacijski dokumenti

U 2022. godini usvojeno je u bosanskohercegovačkoj standardizaciji 39 standarda i 2 standardizacijska dokumenta, metodom prevoda, izrađen 1 izvorni standard i 1 izvorni standardizacijski dokument.

ISBIH

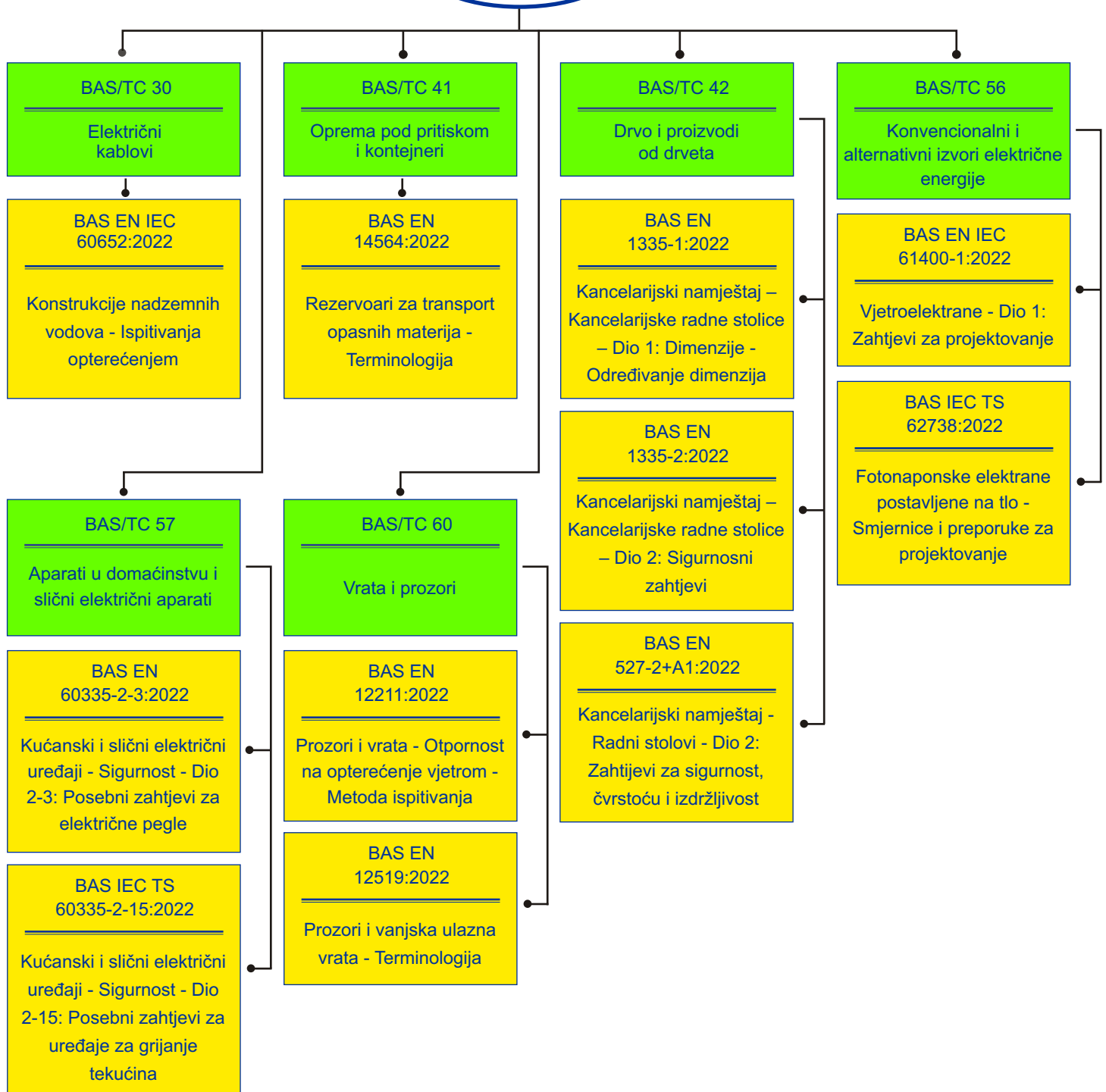
Dijagram 1.
BAS standardi usvojeni metodom prevoda

ISBIH

Dijagram 1.
BAS standardi usvojeni metodom prevoda

Dijagram 2.
Izvorni BAS standardi i drugi standardizacijski dokumenti

2.3 Direktive Novog pristupa

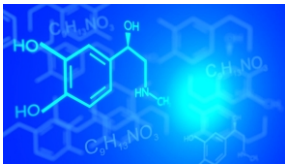

Institut kontinuirano prati status i promjene harmonizovanih standarda koji prate direktive Novog pristupa, te planira njihovo preuzimanje u sistem bosanskohercegovačke standardizacije kao BAS standarde.

Institut je na svojoj veb-stranici www.isbih.gov.ba svakog kvartala objavljivao posebne preglede

usvojenih harmonizovanih evropskih standarda prema direktivama/uredbama. Ovi pregledi su javno dostupni.

U Tabeli 1. nalazi se lista uredbi i direktiva Novog evropskog zakonodavnog okvira s pripadajućim brojem harmonizovanih evropskih standarda koji su objavljeni do 31. 12. 2022. godine i usvojeni u sistemu bosanskohercegovačke standardizacije.

Tabela 1. Lista uredbi, direktiva i pripadajućih standarda

Redni broj	Oznaka direktive/ Uredbe		Naziv direktive/uredbe	Ukupan broj standarda po Direktivi / Uredbi	Broj usvojenih BAS standarda
1	Direktiva (EU) 2016/2102		Web sajtovi i mobilne aplikacije organa javnog sektora	1	1
2	Uredba (EZ) br. 1907/2006		Hemijske tvari	3	2
3	2014/28/EU		Eksplozivi za civilne potrebe	57	57
4	2013/29/EU		Pirotehnička sredstva	24	24
5	Uredba (EZ) br. 765/2008		Novi zakonodavni okvir i EMAS	37	37

NAPOMENA: Tabela se nastavlja na narednoj stranici

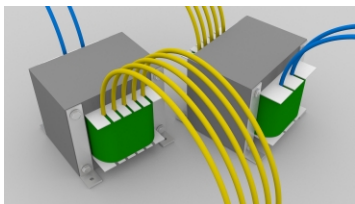

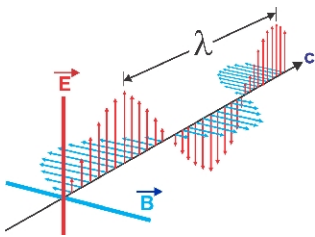

Redni broj	Oznaka direktive/ Uredbe	Naziv direktive/uredbe	Ukupan broj standarda po Direktivi / Uredbi	Broj usvojenih BAS standarda
6	Uredba (EU) br. 305/2011	Građevinski proizvodi	501	500
				
7	Uredba (EZ) br. 1223/2009	Kozmetički proizvodi	1	1
				
8	2001/95/EC	Opšta sigurnost proizvoda	74	74
				
9	Uredba (EU) 2016/425	Lična zaštitna oprema	222	222
				
10	2009/48/EC	Sigurnost igračaka	12	12
				
11	Uredba (EZ) br. 641/2009	Cirkulacijske pumpe	3	3
				
12	Uredbe (EU) br. 2019/2022 i (EU) br. 2019/2017	Mašine za pranje suđa	2	2
				

NAPOMENA: Tabela se nastavlja na narednoj stranici

Redni broj	Oznaka direktive/ Uredbe	Naziv direktive/uredbe	Ukupan broj standarda po Direktivi / Uredbi	Broj usvojenih BAS standarda
13	Uredbe (EU) br. 65/2014 i (EU) br. 66/2014	Kućanske pećnice i nape	12	12
				
14	Uredba (EZ) br. 640/2009	Elektromotori	2	2
				
15	Uredba (EU) br. 206/2012	Uređaji za klimatizaciju i ventilatori	6	6
				
16	Uredba (EZ) br. 278/2009	Izvori napajanja	2	2
				
17	Uredbe (EU) br. 2019/2019 i (EU) br. 2019/2016	Rashladni uređaji	1	1
				
18	Uredbe (EZ) br. 1275/2008 i (EZ) br. 801/2013	Potrošnja el. energije električnih i elektroničkih kućanski aparta i kancelarijske opreme pri stanju čekanja i isključivanja	6	6
				

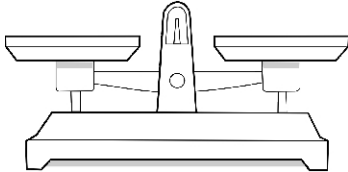

NAPOMENA: Tabela se nastavlja na narednoj stranici

Redni broj	Oznaka direktive/ Uredbe	Naziv direktive/uredbe	Ukupan broj standarda po Direktivi / Uredbi	Broj usvojenih BAS standarda
19	Uredba (EU) br. 548/2014	 <p>Transformatori</p>	4	4
20	Uredbe (EU) br. 932/2012 i (EU) br. 392/2012	 <p>Sušilice za veš</p>	2	2
21	Uredba (EU) br. 666/2013	 <p>Usisivači</p>	8	8
22	Uredbe (EU) br. 2019/2023 i (EU) br. 2019/2014	 <p>Mašine za pranje i sušenje veša</p>	4	4
23	2014/30/EU	 <p>Elektromagnetna kompatibilnost</p>	190	190
24	2014/34/EU	 <p>Oprema i zaštitni sistemi u potencijalno eksplozivnim atmosferama (ATEX)</p>	151	147
25	2014/35/EU	 <p>Niskonaponska oprema</p>	997	952

NAPOMENA: Tabela se nastavlja na narednoj stranici

Redni broj	Oznaka direktive/ Uredbe		Naziv direktive/uredbe	Ukupan broj standarda po Direktivi / Uredbi	Broj usvojenih BAS standarda
26	2014/53/EU		Radio oprema	206	195
27	2011/65/EU		Ograničenje upotrebe određenih opasnih tvari u električnoj i elektroničkoj opremi (RoHS)	1	1
28	Uredba (EU) br. 2017/746		Medicinska sredstva u <i>in vitro</i> dijagnostici	16	15
29	Uredba (EU) br. 2017/745		Medicinska sredstva	22	21
30	90/385/EEC		Aktivna ugradiva medicinska sredstva	50	50
31	98/79/EC		Medicinska sredstva u <i>in vitro</i> dijagnostici	45	45
32	93/42/EEC		Medicinska sredstva	291	290

NAPOMENA: Tabela se nastavlja na narednoj stranici

Redni broj	Oznaka direktive/ Uredbe		Naziv direktive/uredbe	Ukupan broj standarda po Direktivi / Uredbi	Broj usvojenih BAS standarda
33	2014/32/EU		Mjerni instrumenti	23	23
34	2014/31/EU		Neautomatske vage	1	1
35	Uredba (EU) br. 2016/424		Žičare	12	12
36	Uredba (EU) br. 2016/426		Uređaji na gasovita goriva	120	119
37	2009/128/EC		Održiva primjena pesticida	4	4
38	2014/33/EU		Liftovi i sigurnosne komponente za liftove	19	17
39	2006/42/EC		Mašine	918	917

NAPOMENA: Tabela se nastavlja na narednoj stranici

Redni broj	Oznaka direktive/ Uredbe		Naziv direktive/uredbe	Ukupan broj standarda po Direktivi / Uredbi	Broj usvojenih BAS standarda
40	2014/68/EU		Oprema pod pritiskom	253	246
41	2008/57/EC		Interoperabilnosti željezničkog sistema	183	183
42	2013/53/EU		Plovni objekti za rekreaciju	74	70
43	2014/29/EU		Jednostavne posude pod pritiskom	6	6
44	97/67/EC		Poštanske usluge	9	7
45	94/62/EC		Ambalaža i ambalažni otpad	6	6

NAPOMENA Jedan evropski standard (EN) može biti harmonizovan po jednoj ili više direktiva/uredbi.

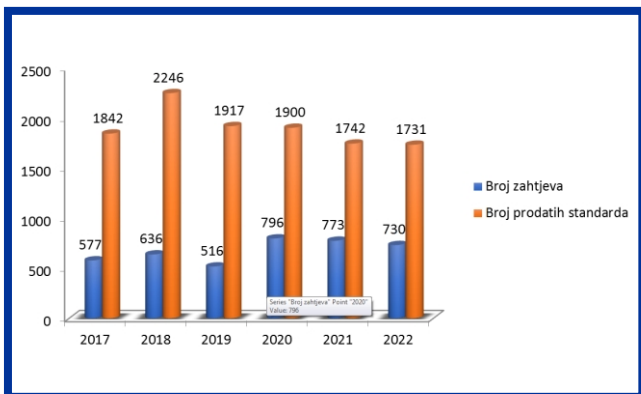
Sa 31.12.2022. godine u sistem bosanskohercegovačke standardizacije preuzeto je 95,33% hEN-ova.

2.4 Prodaja standarda

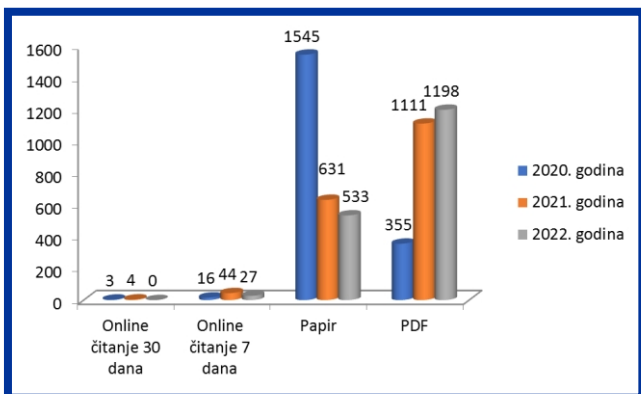
2.4.1 Broj prodatih standarda

U 2022. godini Institut za standardizaciju BiH je prodao 1758 standarda. Od toga, 533 standarda u papirnoj formi, odnosno 1198 standarda u PDF-u. Online čitanje standarda, na period od 7 dana, plaćeno je za 27 standarda.

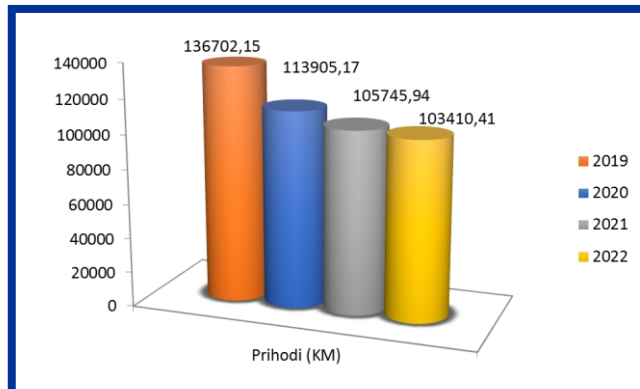
Grafikon 1. Broj zahtjeva i broj prodatih standarda od 2017. do 2022. godine

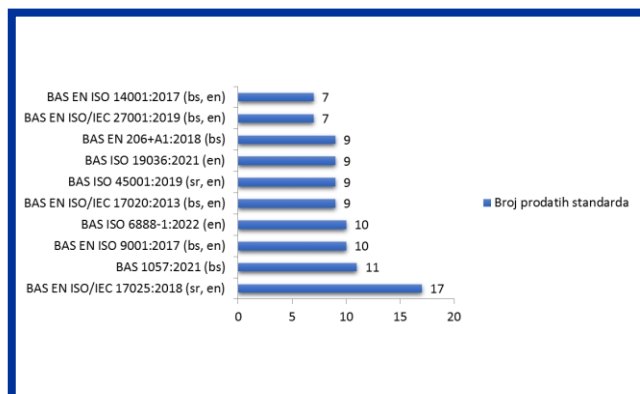
Grafikon 2. Broj prodatih standarda u papiru, pdf-u od 2020. do 2022. godine, kao i broj standarda zakupljenih za online čitanje na period od 7 i 30 dana.

Grafikon 3. Prihodi od prodaje standarda, od 2019. do 2022. godine

Grafikon 4. Najprodavaniji BAS standardi u 2022. godini i jezik na kojem su objavljeni

2.4.2 Najprodavaniji standardi

BAS EN ISO/IEC 17025: 2018 (sr, en), Opšti zahtjevi za kompetentnost ispitnih i kalibracionih laboratorija

U ovom dokumentu specificirani su opšti zahtjevi za kompetentnost, nepristrasnost i konzistentan rad laboratorija. Ovaj dokument je primjenjiv na sve organizacije koje obavljaju laboratorijske aktivnosti, bez obzira na brojnost osoblja. Korisnici usluga laboratorije, regulatorna tijela, organizacije i šeme u kojima se koristi međusobno ocjenjivanje jednakih, akreditaciona tijela i drugi, koriste ovaj dokument za potvrđivanje ili priznavanje kompetentnosti laboratorija.

BAS 1057:2021 (bs), Beton – Specifikacija, svojstva, proizvodnja i usklađenost - Smjernice za primjenu standarda BAS EN 206+A1

Ovaj bosanskohercegovački standard sadrži pravila i smjernice koje se upotrebljavaju pri primjeni standarda BAS EN 206+A1, Beton – Specifikacija, svojstva, proizvodnja i usklađenost.

BAS EN ISO 9001:2017 (bs, en), Sistemi upravljanja kvalitetom – Zahtjevi

Ovaj međunarodni standard specificira zahtjeve za sistem upravljanja kvalitetom kad organizacija:

a) treba pokazati svoju sposobnost da konzistentno isporučuje proizvode i usluge koje zadovoljavaju zahtjeve kupca i primjenjive zakonske i regulatorne zahtjeve

b) ima za cilj povećati zadovoljstvo kupca efektivnom primjenom sistema, uključujući procese za poboljšavanje sistema i za obezbjeđivanje usklađenosti sa zahtjevima kupca i primjenjivih zakonskih i regulatornih zahtjeva. Svi zahtjevi u ovom međunarodnom standardu su generički i predviđeni su da budu primjenjivi za bilo koju organizaciju, bez obzira na njenu vrstu ili veličinu, ili proizvode i usluge koje obezbjeđuje.

BAS ISO 6888-1:2022¹ (en), Mikrobiologija lanca hrane - Horizontalna metoda za brojanje koagulaza pozitivnih stafilokoka (Staphylococcus aureus i druge vrste) - Dio 1: Tehnika korištenja Baird-Parker agar medija

Ovim dokumentom utvrđuje se horizontalna metoda za određivanje broja koagulaza - pozitivnih stafilokoka brojem kolonija dobijenih na čvrstoj podlozi (podloga po Berd-Parkeru), posle aerobne inkubacije na 34°C do 38°C i potvrđivanja reakcijom koagulacije.

Ovaj dokument se primjenjuje na:

- proizvode namjenjene za ishranu ljudi;
- proizvode namjenjene za ishranu životinja;
- uzorke iz životne sredine u zoni proizvodnje i rukovanja hranom i hranom za životinje;
- uzorke iz faze primarne proizvodnje.

Ova horizontalna metoda prvobitno je razvijena za ispitivanje svih uzoraka koji pripadaju lancu hrane.

Zbog velike različitosti proizvoda u lancu hrane, moguće je da ova horizontalna metoda nije u svim pojedinostima odgovarajuća za sve proizvode. Međutim, očekuje se da će potrebne modifikacije biti svedene na minimum tako da ne bude značajnih odstupanja od ove horizontalne metode. Na osnovu informacija dostupnih u vrijeme objavljivanja ovog dokumenta, ne smatra se da je ova metoda (u potpunosti) pogodna za ispitivanje fermentisanih proizvoda ili drugih proizvoda koji sadrže tehnološku floru na bazi Staphylococcus spp. (npr. S xylosus) (kao što su sirevi proizvedeni od sirovog mlijeka i određeni proizvodi od sirovog mesa), a koji će vjerovatno biti kontaminirani:

- stafilokokama koje formiraju atipične kolonije na agaru po Berd-Parkeru;
- pozadinskom florom koja može da zakloni tražene kolonije.

I pored toga, ovaj dokument i ISO 6888-2 imaju ekvivalentan status.

¹ Standard BAS ISO 6888-1:2022 usvojen je na engleskom jeziku. Prevod apstrakta je neslužbeni prevod.

BAS EN ISO/IEC 17020:2013 (bs, en), Ocjenjivanje usklađenosti – Zahtjevi za rad raznih tipova tijela za obavljanje inspekcije

Ovaj međunarodni standard sadrži zahtjeve u pogledu kompetentnosti tijela koja obavljaju inspekciju i u pogledu nepristrasnosti i dosljednosti njihovih inspeksijskih aktivnosti. Kako je definirano u ovom međunarodnom standardu, on se primjenjuje za inspeksijska tijela tipa A, B ili C i u svim fazama inspekcije.

NAPOMENA Faze inspekcije uključuju: fazu dizajna, ispitivanja tipa, inicijalnu inspekciju, „in-service“1 inspekciju ili inspekciju kao nadzornu aktivnost.

BAS ISO 45001:2019 (sr, en), Sistemi upravljanja zdravljem i bezbjednošću na radu - Zahtjevi s uputstvom za korištenje

Ovim dokumentom se specificiraju zahtjevi za sistem upravljanja zdravljem i bezbjednošću na radu (OH&S) i daje se uputstvo za njegovo korištenje, kako bi se organizacijama omogućilo da obezbjeđuju sigurna i zdrava radna mjesta, sprečavanjem povreda u vezi s radom i narušavanja zdravlja, kao i da proaktivno poboljšavaju svoje OH&S performanse.

BAS ISO 19036:2021² (en), Mikrobiologija lanca hrane – Procjena mjerne nesigurnosti za kvantitativna određivanja

Ovim dokumentom utvrđuju se zahtjevi i daju smjernice za procjenu i izražavanje mjerne nesigurnosti (MU) u vezi sa kvantitativnim rezultatima u mikrobiologiji lanca hrane.

On se primjenjuje za kvantitativnu analizu: proizvoda namjenjenih za ishranu ljudi i životinja;

- uzoraka iz životne sredine u zoni proizvodnje i rukovanja hranom;
- uzoraka u fazi primarne proizvodnje. Kvantitativna analiza se obično vrši određivanjem broja

mikroorganizama primjenom tehnike brojanja kolonija.

Ovaj dokument se, takođe, obično primjenjuje na druge kvantitativne analize, uključujući:

- tehnike najvjerovatnijeg broja (MPN)
- instrumentalne metode, kao što su impedimetrija, adenzinotriposfat (ATP) i protočna citometrija;
- molekularne metode, kao što su metode koje se zasnivaju na kvantitativnoj lančanoj reakciji polimeraze (qPCR).

Nesigurnost procjenjena korištenjem ovog dokumenta ne obuhvata sistematske efekte (bias).

BAS EN 206+A1:2018 (bs), Beton - Specifikacija, osobine, proizvodnja i usklađenost

(1)Ovaj evropski standard se primjenjuje na beton za konstrukcije građene na licu mjesta, prefabrikovane konstrukcije i konstruktivne prefabrikovane proizvode za zgrade i inženjerske konstrukcije. (2) Beton po ovom evropskom standardu može biti: – normalne težine, teški i laki; – proizveden na gradilištu, transportni beton ili proizveden u fabrici za prefabrikovane betonske proizvode; – zbijeni ili samozbijajući da ne bi zadržao znatnu količinu zarobljenog zraka osim uvučenog zraka. (3) Ovaj standard određuje zahtjeve za: – sastojke betona; – svojstva svježeg i očvrstlog betona i njihove potvrde; – ograničenja za sastav betona; – specifikaciju betona; – dostavljanje svježeg betona; – procedure kontrole proizvodnje; – kriterij usklađenosti i vrednovanje usklađenosti. (4) Drugi evropski standardi za određene proizvode, npr. prefabrikovane proizvode ili za procese unutar područja primjene ovog standarda, mogu zahtijevati ili dopuštati odstupanja. (5) Dodatni ili drugačiji zahtjevi mogu se dati za određene primjene u drugim evropskim standardima, naprimjer: – beton koji će se koristiti u cestama i drugim saobraćajnim površinama (npr. betonski kolovozi u skladu s EN 13877-1); – posebne tehnologije (npr. mlazni beton u skladu s EN 14487). (6) Dopunski zahtjevi ili drugačije ispitne procedure mogu se specificirati za određene tipove betona i primjene, naprimjer: – beton za masivne konstrukcije (npr. brane); – beton suhe mješavine; –

² Standard BAS ISO 19036:2021 je usvojen na engleskom jeziku. Prevod apstrakta je neslužbeni prevod.

beton sa D_{max} od 4 mm ili manje (malter); – samozbijajući betoni (SCC) koji sadrže lagane ili teške agregate ili vlakna; – beton s otvorenom strukturom (npr. propusni beton za drenažu). (7) Ovaj standard se ne primjenjuje na:

- plinobeton;
- beton s gustoćom manjom od 800 kg/m³;
- vatrostalni beton.

(8) Ovaj standard ne pokriva zdravstvene i sigurnosne zahtjeve za zaštitu radnika tokom proizvodnje i dostavljanja betona.

BAS EN ISO/IEC 27001:2019 (bs, en), Informaciona tehnologija - Sigurnosne tehnike - Sistemi za upravljanje sigurnošću informacija - Zahtjevi

Ovaj dokument specificira zahtjeve za uspostavu, primjenu, održavanje i stalno poboljšavanje sistema za upravljanje sigurnošću informacija u kontekstu organizacije. Ovaj dokument takođe obuhvata zahtjeve za procjenu i tretman rizika vezane za sigurnost informacija u skladu s potrebama organizacije. Zahtjevi postavljeni u ovom dokumentu su opći i namijenjeni su za primjenu u svim organizacijama, bez obzira na njihov tip, veličinu ili oblik. Isključenje bilo kojeg zahtjeva specificiranog u tačkama od 4 do 10 nije prihvatljivo ako organizacija izjavljuje da je usklađena s ovim dokumentom.

BAS EN ISO 14001:2017 (bs, en), Sistemi okolin-skog menadžmenta - Zahtjevi s uputstvom za korištenje

- ISO 14001 specificira zahtjeve za sistem okolin-skog menadžmenta, koje organizacija može da koristi da unaprijedi svoje okolinske performan-

se. Ovaj međunarodni standard namijenjen je za korištenje od strane organizacije koja teži upravljanju svojim odgovornostima za okolinu na sistematičan način, koji doprinosi stubu održivosti okoline. Ovaj standard pomaže organizaciji da ostvari predviđene ishode sistema upravljanja okolinom, koji obezbjeđuje vrijednost za okolinu, samu organizaciju i zainteresirane strane.

Konzistentno s okolinskom politikom organizacije, namjeravani ishodi sistema upravljanja okolinom obuhvataju:

- unapređivanje okolinskih performansi;
- ispunjavanje obaveza za usklađenost;
- ostvarivanje okolinskih ciljeva.

Ovaj standard primjenljiv je na bilo koju organizaciju, bez obzira na veličinu, vrstu i prirodu, i primjenjuje se na okolinske aspekte njenih aktivnosti, proizvoda i usluga za koje organizacija utvrdi da njima može ili upravljati ili da na njih utiče razmatranjem perspektive životnog ciklusa. Ovim međunarodnim standardom se ne iskazuju specifični kriteriji za okolinske performanse. Ovaj standard se može koristiti, u potpunosti ili djelimično, za sistematsko poboljšavanje upravljanja okolinom. Međutim, tvrdnje o usklađenosti s ovim međunarodnim standardom nisu prihvatljive, sve dok svi njegovi zahtjevi nisu uključeni u sistem okolin-skog menadžmenta organizacije i ispunjeni, bez izuzetka.

2.5 Rad Ex-komisije

U toku 2022. godine Ex - komisiji od strane proizvođača i korisnika Ex uređaja, te firmi koje planiraju obavljati poslove iz domena protiveksplozijske zaštite, podneseno je ukupno 108 zahtjeva - 86 zahtjeva je realizovano, 10 zahtjeva u toku realizacije, 12 zahtjeva nije realizovano. Obrađeno je 178 sertifikata i 54 stručna mišljenja.

Komisija je obavila sljedeće poslove:

1. Na bazi pregleda dokumentacije te proizvodnje i kontrole protiveksplozivnih zaštićenih uređaja obrađeno su 2 tipska sertifikata.

2. Ex-komisija je izdala pojedinačne sertifikate za uređaje koji zadovoljavaju propisane uslove za rad u prostorima ugroženim eksplozivnim smjesama, a na bazi rezultata ispitivanja, pregleda uređaja kod korisnika i svoje stručne ocjene. Na bazi tih pregleda izdato je 115 pojedinačnih sertifikata.

3. Ex-komisija je izdala ukupno 39 stručnih mišljenja koja se odnose na ocjenu osposobljenosti za izradu elaborata o zonama opasnosti, neelektrične uređaje koji se koriste u eksplozivnim sredinama kao i za djelatnosti iz domena protiveksplozivne zaštite.

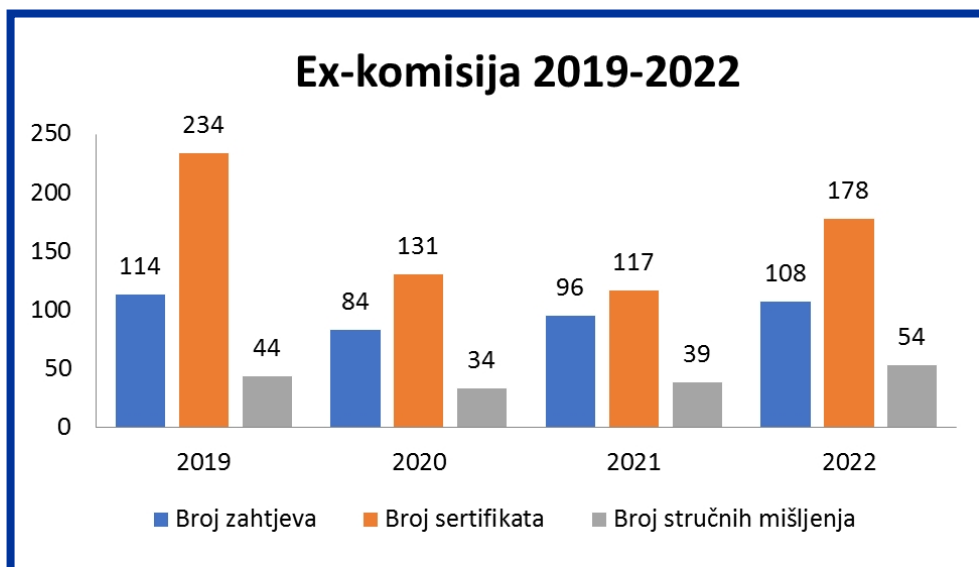
4. Pratila je tehničko zakonodavstvo u Ex-oblasti i tumačila određene članove važećih propisa koji ne prate današnji trend i kontinuirano odgovarala na upite zainteresovanih strana iz Ex-oblasti.

5. Pratila je razvoj međunarodnih i evropskih standarda u Ex-oblasti, preko Tehničkog komiteta BAS/TC 6, Oprema za eksplozivne atmosfere.

6. Redovno je održavala sjednice (sastanci, onlajn) u skladu s potrebama, na kojima su analizirani izvještaji s audita u cilju dodjeljivanja i izdavanja sertifikata, stručnih mišljenja u pismenoj formi.

7. Radila na pripremi dokumentacije za sertifikaciono tijelo za sertifikaciju proizvoda prema zahtjevima standarda BAS EN ISO/IEC 17065.

Grafikon 5. Pregled 4. godine rada Ex-komisije

2.6 Aktivnosti informacione i notifikacione tačke ISBIH-a

Sastavni dio Instituta za standardizaciju BiH je i Informaciona i notifikaciona tačka (ISBIH ENP) čiji je zadatak notifikacija standarda i pružanje informacija o standardima i tehničkim propisima koji su na snazi u BiH.

Trenutno, Info centar ISBIH-a ima 13 kontakt-tačaka u BiH (državne institucije, entitetske institucije, institucije Brčko distrikta i privredne komore) s mogućnošću proširenja kontakt-tačaka.

U 2022. godini Informaciona i notifikaciona tačka ISBIH-a je pismenim i usmenim putem odgovorila na 83 upita, izvršila notifikaciju 1 izvornog standarda i 1 standardizacijskog dokumenta i izdala 19 potvrda o identičnosti standarda sa BAS standardima.

3. Međunarodna i regionalna saradnja

3.1 Učešće u radu međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju

Institut za standardizaciju BiH je uključen u rad organizacija za standardizaciju na međunarodnom i evropskom nivou.

Punopravni član je u:

- Međunarodnoj organizaciji za standardizaciju – ISO (www.iso.org) od 1997. godine i u

- Evropskom institutu za standardizaciju u oblasti telekomunikacija – ETSI (www.etsi.org) od 1997. godine

Pridruženi član je u:

- Međunarodnoj komisiji za elektrotehniku - IEC (www.iec.ch) od 1997. godine

- Evropskom komitetu za standardizaciju u oblasti elektrotehnike – CENELEC (www.cenelec.eu) od 1999. godine

- Evropskom komitetu za standardizaciju – CEN (www.cen.eu) od 2008. godine

3.2 Učešće u radu ISO-ovih tehničkih komiteta

Odgovarajući tehnički komiteti ISBIH-a imaju status aktivnog člana (*P-member*³) u sljedećim tehničkim komitetima:

ISO/TC 34/SC 12, Senzorne analize (*Sensory analysis*)

ISO/CASCO, Komitet za ocjenu usaglašenosti (*Committee on conformity assessment*⁴)

ISO/TC 193/SC 1, Analize prirodnog gasa (*Analysis of natural gas*⁵)

ISO/TC 176, Upravljanje kvalitetom i obezbjeđenje kvaliteta (*Quality management and quality assurance*⁶)

ISO/TC 334, Referentni materijali (*Reference materials*⁷)

ISBIH kao punopravni član ISO-a u 2022. godini je izvršavao obaveze koje proizilaze iz punopravnoga članstva.

Član tehničkog komiteta BAS/TC 3, *Upravljanje kvalitetom i osiguranje kvaliteta*, učestvovao je na virtuelnom sastanku tehničkog komiteta ISO/CASCO, koji je održan 29. aprila 2022. godine.

Član tehničkog komiteta BAS/TC 3, *Upravljanje kvalitetom i osiguranje kvaliteta*, učestvovao je na virtuelnom sastanku tehničkog komiteta ISO/TC 176, koji je održan 17. oktobra 2022. godine.

Članica tehničkog komiteta BAS/TC 31, *Gas i gasna tehnika*, učestvovala je na virtuelnom sastanku tehničkog potkomiteta ISO/TC 193/SC 1, koji je održan 23. juna 2022. godine.

Članica tehničkog komiteta BAS/TC 31, *Gas i gasna tehnika*, učestvovala je na 4 virtuelna sastanka radne grupe ISO/TC 193/SC 1/WG 25, koji su održani 7. februara, 14. aprila, 22. juna i 6. oktobra 2022. godine.

Članica tehničkog komiteta BAS/TC 38, *Mjeriteljstvo i mjerenja*, učestvovala je na virtuelnom sastanku radne grupe ISO/TC 334/WG 16, koji je održan 12. oktobra 2022. godine.

Shodno naprijed navedenom odgovarajući tehnički komiteti ISBIH-a u 2022. godine glasali su ukupno na 31 radni dokument u različitim fazama izrade i to na: 7 nacrtu komiteta (ISO/CD), 3 nacrtu međunarodnih standarda (ISO/DIS) i 7 konačnih nacrtu međunarodnih standarda (ISO/FDIS), te 14 glasanja o međunarodnim standardima koji se periodično preispituju (SR).

3.3 Obavješćavanja evropskih organizacija za standardizaciju o preuzetim evropskim standardima

ISBIH je obavezan obavješćivati evropske organizacije za standardizaciju CEN, CENELEC i ETSI o svim preuzetim evropskim standardima i drugim standardizacijskim dokumentima. To je jedan od zahtjeva koje svako nacionalno tijelo za standardizaciju treba redovno izvršavati u procesu ispunjavanja zahtjeva za punopravno članstvo u evropskim organizacijama za standardizaciju CEN-a i CENELEC-a. Ista obaveza za ISBIH proističe iz već punopravnog članstva u ETSI-ju.

Podaci za CEN i CENELEC učitavaju se u sistem CEN-CENELEC iPROJEX, modul *National implementation*. U 2022. godini učitani su podaci za **1.715** dokumenta.

Podaci za ETSI učitavaju se u sistem ETSI portala, modul *Transpose via File*. U 2022. godini učitani su podaci za **792** dokumenta.

Sa 31.12.2022. godine ISBIH je u sistem bosansko-hercegovačke standardizacije preuzeo **93,56%** evropskih standarda (EN/HD) koje su objavili CEN i CENELEC.

3.4 Unos NDP-ova i dokumenta NA u JRC bazu za evrokodove

Radi lakšeg ispunjavanja zahtjeva Bosne i Hercegovine za pristupanje jedinstvenom evropskom tržištu građevinskih radova i strukturnih građevinskih proizvoda, Institut redovno unosi nacionalno definisane parametre

³ Punopravni član

⁴ Punopravni član od juna 2019. godine

⁵ Punopravni član od decembra 2019. godine

⁶ Punopravni član od maja 2021. godine

⁷ Punopravni član od aprila 2021. godine

(NDP) iz objavljenih izvornih standardizacijskih dokumenta (Nacionalni dodaci za evrokodove) u JRC bazi NDP-ova za evrokodove, koju je uspostavila Evropske komisija. U 2022. godini uneseno je **24** NDP-a iz **1** izrađenog i objavljenog nacionalnog dodatka za eurokodove. U 2022. godini takođe je prevedeno na engleski jezik 20 objavljenih nacionalnih dodataka za eurokodove te su učitane engleske verzije prevoda za 30 objavljenih NA.

3.5 Generalne skupštine međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju

- 80. Generalna skupština ETSI-ja, održana od 29. 11. do 30. 11. 2022. godine u Sophia Antipolis u Francuskoj. Izabran je predsjednik ETSI-ja i dva potpredsjednika. Održana je i svečanost dodjele počasnog članstva kao priznanja za izuzetan doprinos razvoju ETSI-ja.

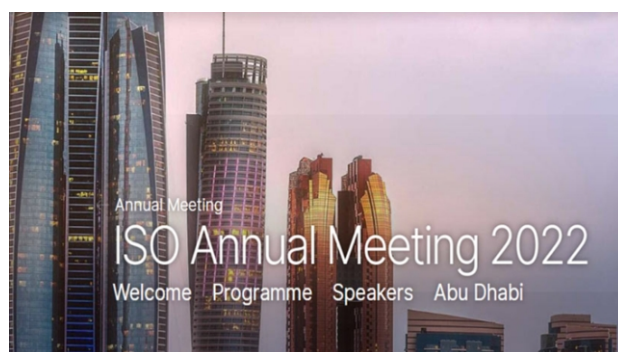

- 86. zasjedanje Generalnog sastanka IEC-a održano je od 31. 10. do 4. 11. 2022. godine u San Francisku u Sjedinjenim Američkim Državama.

Učesnici Generalnog sastanka su se fokusirali na značaj standardizacije za podršku globalnom tržištu i otklanjanju barijera prilikom trgovine. Standardizacijski rad IEC-a takođe pomaže ljudima i okruženju. U tom kontekstu, delegati su naučili mnogo više o IEC Global Impact Fund, koji je pokrenut početkom prethodne godine i na koji način će pomoći za rješavanje specifičnih okolinskih, društvenih izazova, kao i izazova upravljanjem. Održan je i okrugli sto o Ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih nacija i razmotreno kako IEC standardi i sistemi za ocjenjivanje usklađenosti doprinose realizaciji Ciljeva održivog razvoja.

- 45. zasjedanje Generalne skupštine ISO-a

Održan je hibridni ISO Godišnji sastanak od 19. 9. do 23. 9. 2022. godine u Abu Dabiju, u Ujedinjenim Arapskim Emiratima. Na samom mjestu događanja ili onlajn, prisustvovalo je oko 5000 ljudi. Glavna tema sastanka je bila „saradnja za budućnost“. Bile su pokrivene sve teme od digitalnog povjerenja do globalne trgovine. Dominantna je bila tema o klimatskim promjenama i kako se standardi mogu iskoristiti za rješavanje problema i novih izazova.

- 15. zajednička sjednica CEN/AG-a i CENELEC/AG-a održana je u Pragu u Češkoj Republici 23. juna 2022. godine.

Na sjednici je prikazan finansijski izvještaj za 2021. godinu, razgovaralo se o CEN&CENELEC-ovoj Strategiji 2030, prijavama za punopravno članstvo u CEN i CENELEC. Najavljeno je povećanje članarine za članove CEN i CENELEC-a. Završna riječ gospođe Elene Santiago Cid, generalnog direktora CEN&CENELEC-a bila je o digitalnoj transformaciji, SMART standardima, novim poslovnim modelima, procesu procjene harmonizovanih standarda (HAS Assessment Process).

4. Promocija Instituta, standarda i standardizacije

4.1 BAS brojke, promotivni video i sporazum o saradnji

Zaključno sa 31. 12. 2022. godine preuzeta su 1852 evropska standarda, te 587 međunarodnih standarda. Metodom prevoda usvojeno je 39 standarda i 2 standardizacijska dokumenta.

Objavljen je jedan izvorni standard, **BAS 1058:2022**, Instalacioni kablovi sa PVC izolacijom i PVC plaštom, nazivnog napona 300/500 V. Na izradi standarda radili su eksperti iz Tehničkog komiteta, BAS/TC 30, Električni kablovi.

Objavljen je i izvorni standardizacijski dokument, **BAS EN 1997-2/NA:2022**, Eurokod 7: Geotehničko projektovanje – Dio 2: Istraživanje i ispitivanje temeljnog tla - Nacionalni dodatak, na kojem su radili eksperti iz Tehničkog komiteta **BAS/TC 58 - Projektovanje građevinskih konstrukcija – Evrokod EN 1990, evrokodovi 1, 7, 8 i 9.**

U 2022. godini, 20 objavljenih nacionalnih dodataka za evrokodove prevedeno je na engleski jezik.

Osnovan je Tehnički komitet BAS/TC 66, Referentni materijali. Područje rada: standardizacija u oblasti referentnih materijala, sertifikovanih referentnih materijala, dobre prakse u upotrebi sertifikovanih referentnih materijala, opštih zahtjeva za kompetentnost proizvođača referentnih materijala.

U 2022. godini procenat elektronske prodaje standarda i standardizacijskih dokumenata u odnosu na ukupnu prodaju standarda i standardizacijskih dokumenata iznosio je 69%.

U sklopu realizacije ČRA-ÚNMZ-ISBIH projekta „Jačanje kapaciteta nacionalne infrastrukture kvaliteta za standardizaciju i ocjenu građevinskih proizvoda u Bosni i Hercegovini” pripremljen je i objavljen promotivni video o evrokodovima.

U videu su na zanimljiv i slikovit način predstavljeni evrokodovi te njihov značaj, ciljevi i prednosti

korišćenja. Takođe predstavljene su i aktivnosti Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine u toj oblasti, najznačnije realizovane aktivnosti koje se odnose na evrokodove i nacionalne dodatke te planovi za naredni period, [link](#).

Institut za standardizaciju Bosne i Hercegovine i studentske organizacije fakulteta, aktivne u oblasti standardizacije, potpisali su Sporazum o saradnji koji omogućava svim studentima pristup i čitanje kompletnih verzija standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koje objavljuje ISBIH bez naknade. Sporazum o saradnji Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine i organizacija civilnog društva je otvoren i za sve druge zainteresovane strane koje nisu potpisnice Sporazuma, kojem mogu da se pridruže slanjem zahtjeva na i-mejl: onlinestand@isbih.gov.ba. Do sada je potpisano sedam sporazuma.

4.2 Seminari i vebinari

U sklopu realizacije ČRA-ÚNMZ-ISBIH projekta „Jačanje kapaciteta nacionalne infrastrukture kvaliteta za standardizaciju i ocjenu građevinskih proizvoda u Bosni i Hercegovini”, Institut za standardizaciju Bosne i Hercegovine (ISBIH) u saradnji s Češkom razvojnom agencijom, Češkom kancelarijom za standarde, metrologiju i ispitivanje (ÚNMZ), organizovao je dva seminara o evrokodovima i to:

Drugi seminar o evrokodovima i njihovoj praktičnoj primjeni u javnim radovima u BiH

Seminar o evrokodovima i njihovoj praktičnoj primjeni u javnim radovima u Bosni i Hercegovini je održan 26. maja 2022. godine putem videokonferencijske veze (Zoom). Održavanju seminara je pomogla i Spoljnogovinska komora BiH i Privredna komora BiH.

Seminar je bio namijenjen nadležnim institucijama u BiH koje donose pravilnike i zakone iz oblasti građevinarstva, projektantima građevinskih konstrukcija sa svim njihovim pripadajućim fazama, izvođačima građevinskih konstrukcija, strukovnim udruženjima za oblast građevinarstva, inženjerskim komorama, kao i svim drugim zainteresovanim stranama u svrhu podizanja svijesti o važnosti evrokodova te sticanja novih znanja o značaju i važnosti primjene evrokodova u savremenom građevinarstvu.

Cilj seminara je bio odgovoriti učesnicima na osnovna pitanja o standardizaciji, o evropskim standardima za evrokodove, primjeni evrokodova u javnim radovima u Bosni i Hercegovini i Češkoj Republici.

Četvrti seminar o evrokodovima i njihovoj praktičnoj primjeni u akademskom obrazovanju u Bosni i Hercegovini

Dana 18. maja 2022. godine održan je seminar u hibridnom formatu, odnosno uživo i putem videokonferencijske veze (Zoom). Događaju je prisustvovalo 45 učesnika. Održavanju seminara je pomagao Rudarsko Geološko Građevinski fakultet u Tuzli.

Seminar je bio namijenjen studentima i profesorima Rudarsko-geološko-građevinskog fakulteta u Tuzli u svrhu podizanja svijesti o važnosti evrokodova, njihovoj boljoj primjeni u obrazovanju studenata, budućih inženjera, te sticanja novih znanja o značaju i važnosti primjene evrokodova u savremenom građevinarstvu.

Cilj seminara je bio odgovoriti učesnicima na osnovna pitanja o standardizaciji, o evropskim standardima za evrokodove, primjeni evrokodova u obrazovanju budućih građevinskih inženjera i arhitekata u Bosni i Hercegovini i Češkoj Republici, te primjeni evrokodova u javnim radovima u BiH.

Vebinar za članove tehničkih komiteta ISBIH-a

Predstavnici ISBIH-a upoznali su članove tehničkih komiteta s ulogom ISBIH-a u procesu standardizacije u Bosni i Hercegovini, važnosti učestvovanja zainteresovanih strana u razvoju standardizacije u Bosni i

Hercegovini. Prezentovana su interna pravila, pravilnici, uputstva po kojima se radi. Ukazano na mogućnost učestvovanja članova tehničkih komiteta u međunarodnoj i evropskoj standardizaciji. Prezentovan rad na internet stranici ISBIH-a za članove BAS/TC-a.

Sfera 2022: Fasadni sistemi i ventilirajuće obloge

U periodu od 29. do 30. marta 2022. godine održana je međunarodna naučno-stručna konferencija iz oblasti građevinarstva „Sfera 2022: Fasadni sistemi i ventilirajuće obloge”, čiji partner je bio Institut za standardizaciju BiH.

Konferencija se bavila osnovnim elementom objekta – zidom. Plašt objekta ili fasadni zid je jedan od najbitnijih

elemenata u vizuelnom doživljaju objekta kada je riječ o ostvarivanju ugodnosti korištenja istog. Boje fasade kao i materijali za završnu obradu su jedan od ključnih elemenata za budući identitet objekta u prostoru kao i njegovo redovno održavanje. Na konferenciji su iznesene regulative i standardi u oblasti energetske efikasnosti, prezentovana dosadašnja iskustva u procesu „utopljanja” stambenih objekata, te preispitivana naučna i tehnološka dostignuća kao i profesionalna opredjeljenja u kontekstu proizvodnje i primjene materijala za toplotnu izolaciju i završnu obradu fasadnih zidova.

Zamjenik direktora Instituta za standardizaciju BiH gospodin Borislav Kraljević u svom obraćanju istakao je da su ovakvi skupovi itekako važni za BiH, ali i za cijelu regiju s naglaskom na aktuelnost tema koje su obrađene tokom dvodnevnog događaja.

Nakon uvodnog obraćanja, Hafiza Zametica, stručna savjetnica u Institutu za standardizaciju BiH, održala je prezentaciju: „Uloga ISBIH-a i značaj standardizacije u oblasti fasadnih sistema, toplotne i zvučne izolacije i energetske efikasnosti”, s akcentom na standarde koji pokrivaju oblast konferencije.

4.3 Izdavanje Glasnika

Glasnik Instituta se objavljuje četiri puta godišnje u elektronskom obliku.

Glasnik Instituta se sastoji iz dva dijela:

- Osnovni dio Glasnika s naučno-stručnim člancima i vijestima;
- Službene objave u kojim se oglašavaju novi bosanskohercegovački standardi i drugi standardizacijski dokumenti kao i zamijenjeni i povučeni BAS standardi i drugi standardizacijski dokumenti

4.4 ISBIH Newsletter

U prošloj godini su pripremljena i publikovana 4 izdanja "ISBIHNewsletter".

4.5 Društvene mreže

Putem društvenih mreža javnost je obaviještena o najznačajnijim aktivnostima u oblasti standardizacije na društvenom, evropskom i međunarodnom nivou.

Institut je aktivan na sljedećim društvenim mrežama: [Facebook](#), [LinkedIn](#), [You Tube](#)

